

wydział pedagogiki, socjologii, i nauk o zdrowiu

Nowi doktorzy na Wydziale

Na Wydziale Nauk Pedagogicznych i Społecznych Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich. 10 grudnia 2007

FOT. JAROSŁAW WAGNER

roku miała miejsce obrona dysertacji pt.: *Zastosowanie technologii informacyjnych w pracy z dziećmi przejawiającymi specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu* autorstwa mgr Ewy Nowickiej. Promotorem był prof. Marek Furmanek (Uniwersytet Zielonogórski). Recenzentami dysertacji byli: prof. Marta Bogdanowicz (Uniwersytet Gdański), prof. Stanisław Juszczyk (Uniwersytet Śląski). 15 stycznia 2008 roku przedmiotem obrony była dysertacja nt.: *Umowa społeczna z dzieckiem w wieku przedszkolnym* napisana przez mgr Agnieszkę Olczak. Promotorem pracy była prof. Danuta Waloszek (Akademia Pedagogiczna w Krakowie). Recenzentami natomiast dysertacji byli: prof. Tadeusz Pilch (Uniwersytet Warszawski) i prof. Maria Jakowicka (Uniwersytet Zielonogórski). GRATULUJEMY!!!

Justyna Zbączyński

Spotkanie z Profesorem Zwyczajnym Uniwersytetu Śląskiego Andrzejem Radziejewicz-Winnickim

Na Wydziale Nauk Pedagogicznych i Społecznych Uniwersytetu Zielonogórskiego, 22.11.2007 r. odbyło się spotkanie z prof. Andrzejem Radziejewicz – Winnickim, podczas którego przedstawił on ogólnie przyczyny powstania oraz zawartość mającej ukazać się w roku 2008, nakładem Wydawnictw Akademickich i Profesjo-

nalnych w Warszawie (Grupa kapitałowa WSiP) książki pt. *Pedagogika społeczna*.

Andrzej Radziejewicz – Winnicki socjolog i pedagog o wieloletniej praktyce naukowo-dydaktycznej. Autor wielu książek, opracowań pod redakcją, poświęconych współczesnej pedagogice społecznej i socjologii wychowania, promotor przewodów doktorskich, członek PAN i PTP, opublikuje swoje kolejne dzieło.

Podręcznik liczyć będzie ok. 650 stron i jak wskazywał Profesor będzie podsumowaniem jego ponad czterdziestoletnich doświadczeń w pracy naukowej. Jednym z celów pracy jest przygotowanie studentów do zdania egzaminu z pedagogiki społecznej, opiekuńczo – wychowawczej itp. Całość ujęta jest w cztery części, w których autor ukazuje własną wizję pedagogiki społecznej i perspektywy jej rozwoju. W części pierwszej autor zajmuje się treściami dotyczącymi umiejscowienia pedagogiki społecznej w strukturze pedagogiki jako dyscypliny naukowej oraz praktyki zawodowej w sferze opieki i pomocy społecznej. Druga część opracowania dotyczy przeobrażeń społecznych, procesów, pojęć oraz problemów towarzyszących zmianie społecznej. W kolejnej części autor zajmuje się wybranymi zagadnieniami z metodologii i metodyki badań w naukach społecznych użytecznym badaczom doby transformacji. W ostatniej części książki autor prezentuje swoje rozważania i refleksje na temat ideologii ku rehabilitacji społecznej oraz zakres problemów i interakcji społecznych wpływających na pomyślnie, jego zdaniem, uczestnictwo człowieka we współczesnych organizacjach społecznych. Kończąc poszczególne części podręcznika autor prezentuje literaturę, do której czytelnik może sięgnąć oraz przedstawia wykaz wprowadzonych pojęć. W zakończeniu czytelnik zapozna się z perspektywą rozwoju stosowanej pedagogiki społecznej.

Opracowanie przeznaczone jest dla bardzo różnych odbiorców – kadry naukowo-dydaktycznej, studentów oraz osób wysoko wykwalifikowanych, związanych z działalnością społeczną.

Anetta Soroka-Fedorczuk

Informacja o wizycie Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego na WNPiS

18 grudnia 2007 roku gościł na zaproszenie Dziekana Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych prof. Zbigniew Kwieciński z Uniwersytetu Mikołaj Kopernika w Toruniu i Dolnośląskiej Wyższej Szkoły Edukacji we Wrocławiu, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Profesor Kwieciński pochodzi z Kujaw, na początku lat sześćdziesiątych studiował pedagogikę i polonistykę w UMK. Pracował jako nauczyciel Liceum Pedagogicznego w Wymyślinie, następnie od 1965 roku w UMK. W 1979 roku obronił doktorat, napisany pod kierunkiem prof. Feliksa Korniszewskiego, na temat funkcjonowania szkoły w środowisku wiejskim. Habilitację uzyskał w 1973 roku na podstawie dwóch rozpraw: *Funkcjonowanie szkoły wiejskiej w rejonie uprzemysławianym* oraz *Odpad szkolny na wsi. Studium socjopedagogiczne*. W 1979 roku Zbigniew Kwieciński otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1988 zwyczajnego.

Profesor Kwieciński był założycielem Stacji Naukowo-Badawczej Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN w Toruniu, dyrektorem Instytutu Pedagogiki UMK, założycielem i dziekanem Wydziału Studiów Edukacyjnych UMK, kierownikiem Katedry Socjologii Edukacji i Polityki Oświatowej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

W latach siedemdziesiątych był inicjatorem badań młodzieży województwa toruńskiego, które dały początek badaniom panelowym, dzięki którym socjologowie „towarzyszyli” jednemu pokoleniu, dla którego przeżyciem pokoleniowym był rok 1989. W edycji badań z lat dziewięćdziesiątych udział wzięły także nastoletnie już dzieci tego pierwszego badanego pokolenia.

Do najbardziej znaczących publikacji prof. Kwiecińskiego należą: *Młdzież wobec wartości i norm życia społecznego* (1987), *Dynamika funkcjonowania szkoły* (1990), *Ku pedagogii pogranicza* (współredakcja i współautorstwo) (1990), *Socjopatologia edukacji* (1992), *Spory o edukację. Dylematy i kontrowersje we współczesnych pedagogiach* (współredakcja i współautorstwo) (1993), *Tropy – próby – ślady. Studia i szkice z pedagogii pogranicza* (2000), *Wykluczanie* (2002); *Bezbronni. Odpad szkolny na wsi* (2002); *Nieuniknione? Funkcje alfabetyzacji w dorosłości* (2002). Jest również współautorem dwutomowego podręcznika akademickiego *Pedagogika* (2003).

Prof. Kwieciński jest założycielem i redaktorem naczelnym czasopism ogólnopolskich *Forum Oświatowe*, *Socjologia Wychowania Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Od 1990 roku jest członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych, prezydium Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Komitetu Prognoz *Polska 2000 Plus* przy Prezydium PAN, ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej oraz Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej ds. kierunku pedagogika. W grudniu 2007 r. Prof. Kwieciński został wybrany na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk.

Goszcząc na WNPiS Profesor Kwieciński wygłosił wykład na temat *Edukacja a sfera publiczna*, a następnie spotkał się z pracownikami Wydziału. W trakcie wykładu przywoływał wyniki badań nad polską szkołą, relacjonował przebieg dyskusji nad zagadnieniem jak wychowywać młodych Europejczyków oraz podawał przykłady niekonwencjonalnych rozwiązań organizowania pracy szkół i przedszkoli w naszym kraju. Zwracał uwagę, iż w elitarnych uczelniach Stanów Zjednoczonych dużą wagę przywiązuje się do kształtowania postawy odpowiedzialności za kraj. Absolwenci takich szkół mają duże szanse pełnić bardzo ważne role w administracji publicznej i najważniejszych instytucjach państwa. Profesor Kwieciński powątpiewał w istnienie w naszym

kraju szkół elitarnych oraz pytał o miejsce odpowiedzialności z programach wychowawczych szkół aspirujących do takiego miana. O młodym pokoleniu Polaków mówił, iż są „generacją porzuconą”, biorącą udział w „wysciugu szczurów”. Krytycznie wypowiedział się o polityce edukacyjnej, a w zasadzie o jej braku i określił tę sytuację jako dryfowanie polskiego systemu edukacyjnego. Twierdził, iż pedagogika ma szansę być kierunkiem studiów integrującym wiedzę o człowieku z tym, co nazywa się mądrością.

Po wykładzie profesor Kwieciński spotkał się również z JM Rektorem naszego Uniwersytetu prof. Czesławem Osękowskim.

Anetta Soroka-Fedorczuk

15 stycznia b.r. mieliśmy okazję wysłuchać interesującego wykładu prof. Danuty Waloszek z Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Tematem wykładu było *Dzieciństwo jako podstawowe pojęcie pedagogiki przedszkolnej*. Nie był to jednak wykład akademicki w klasycznym jego rozumieniu, lecz interesujący głos o dziecku i dzieciństwie, do którego zaproszono tego o kim była mowa – czyli dziecko. Pani

SALA PODCZAS WYKŁADU PROF. Z. KWIECIŃSKIEGO BYŁA WYPELNIONA PO BRZEGI

prof. D. Waloszek nakreśliła obraz dzieciństwa w różnych epokach, zmianę podejścia do dziecka, jego usytuowania społecznego, zmianę w rozumieniu jego szczególności rozwojowej. Podkreślała znaczenie pierwszych lat życia człowieka dla jego dalszego funkcjonowania w dorosłości, nawiązując do myśli G. Vuco, iż *wszystko co najważniejsze do życia zdarza się w pierwszych sześciu latach*.

Wykład ten przybliżył słuchaczom argumenty na rzecz konieczności zmiany paradygmatu edukacji najmłodszych. Prof. D. Waloszek wskazywała na potrzebę odejścia od doktryny adaptacyjnej, od nadmiernej opiekuńczości, kierowania dzieckiem i stałej kontroli, na rzecz dawania szansy samodzielnego doświadczania, poznawania świata, pytania, poszukiwania. W ślad za tym nakreślona została konieczność zorganizowania starannej, przemyślanej edukacji najmłodszych, edukacji dla przyszłości, dla kultury i cywilizacji – wpisującej się w paradygmat krytyczno-twórczy, w założenia wychowania ku demokracji.

Swoisty dialog Pani Profesor z niespełna 3-letnim chłopcem ukazał nam, jak wiele pytań i wyzwiań stoi przed nauczycielem najmłodszych, jeśli ten chce pracować w sposób uwrażliwiony na dziecko. Przedszkolak stawiany w sytuacji zadaniowej wobec zróżnicowanych zadań unaoaczał studentom, jak z różnymi problemami jest w stanie sobie poradzić, choć te dotyczyły niejednokrotnie jego strefy najbliższego rozwoju. Pokazał także rezygnację z rozwiązania zadania, gdy w jego ocenie było ono dla niego zbyt trudne, może mało atrakcyjne, niezrozumiałe, bądź wykraczało daleko poza strefę jego potencjalnych możliwości. Ta swoista ilustracja pokazała studentom, jak ważny jest trafny dobór zadań, indywidualizacja nauczania i podmiotowe traktowanie dziecka. Zrozumienie okazane przez prof. D. Waloszek dla decyzji dziecka, że jednego z zadań nie chce wykonać sprawiło, że dał się namówić na następne, a takiej elastyczności w pracy wielu nauczycieli niestety nie obserwujemy.

Zamierzeniem prof. D. Waloszek było wywołanie u słuchaczy chwili zastanowienia nad dzieckiem i warunkami jego życia i edukacji – jestem przekonana, że to się udało. Serdecznie dziękujemy Pani Profesor za to owocne w refleksje spotkanie.

Agnieszka Olczak

Wędrowki po historii wychowania

Według *Słownika Języka Polskiego PWN* wędrowka to „przenoszenie się, przemieszczanie się, przesuwanie się z miejsca na miejsce, zmiana miejsca pobytu, zmiana położenia, chodzenie tam i z powrotem, odwiedzanie wielu miejsc!” To właśnie wizyty w kolejnych wiekach i w charakterystycznych dla danego okresu szkołach, były celem wędrowki, na którą wspólnie z najmłodszymi Zielonogórczanami wybrali się studenci I roku Pedagogiki, studiów niestacjonarnych z Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Pomysł teatralnej adaptacji historii wychowania powstał w trakcie ćwiczeń z tego przedmiotu, prowadzonych przez dr Katarzynę Kochan. Zainspirowani tą koncepcją studenci, chętnie podjęli się tego, jakże trudnego zadania. Mieli oni do pokonania szereg przeszkód – po pierwsze nie znali jeszcze w pełni swych możliwości, ponieważ naukę rozpoczęli w październiku 2007 r. Ponadto dla wielu z nich wiedza z zakresu historii wychowania była zupełną nowością. Przeszkodą organizacyjną był również fakt zamieszkiwania w różnych miejscowościach oraz praca zawodowa i obowiązki rodzinne. Ale, czego dowiedli studenci, jeżeli bardzo się czegoś pragnie, nie istnieją przeszkody, których nie dałoby się pokonać, zwłaszcza w dobie Internetu, ułatwiającego komunikację.

Praca nad przedstawieniami rozpoczęła się od wyboru zagadnienia, które chcielibyśmy przedstawić uczniom z najmłodszych klas szkół podstawowych. Wybór był bardzo trudny, przede wszystkim dlatego, że szczególna miała być nasza publiczność. To przecież do percepcji dzieci należało dostosować treści, o których chcieliśmy opowiedzieć, a ponadto ważne było, aby zaciekać uczniów tematem i zachęcić ich do poznawania historii, nie tylko wychowania.

Po pierwszej selekcji tematów nastąpił bardzo ważny etap wnikliwej analizy podręczników, źródeł oraz literatury uzupełniającej, dotyczących wybranego zagadnienia. Zdobyte w ten sposób informacje stanowiły podstawę do opracowania scenariusza oraz do ułożenia dialogów. Okazało się, że studenci wywiązali się z tego zagadnienia znakomicie, były nawet grupy, które zdecydowały się wierszowaną formę narracji, np. przedstawienie o wychowaniu w wiekach średnich rozpoczynało się słowami:

FRAGMENT PRZEDSTAWIENIA „WYCHOWANIE DZIECI W ATENACH”. FOT. K. KOCHAN

„Drogie dzieci, wy nie wiecie
Gdy nie było was na świecie,
Dawno, dawno, dawno temu,
Za górami, za lasami, za drogami,
Za czym tam właściwie chcecie
Był przepiękny stary zamek i rodzina
W nim mieszkała – matka, ojciec, dwoje dzieci (...)”

Po wstępnym zatwierdzeniu scenariuszy, nastąpił podział ról, przygotowanie scenografii, kostiumów oraz próby, próby i jeszcze raz próby. W tym miejscu dodać należy, że zabawa w teatr tak pochłonęła studentów, że spotykali się ze sobą wielokrotnie, poza godzinami zajęć. Wielu z nich dopiero teraz odkryło też drzemiące w sobie talenty, zwłaszcza aktorski.

Wielkim sprawdzianem dla wszystkich biorących udział w tym przedsięwzięciu był 4 stycznia 2008 r., kiedy to Uniwersytet Zielonogórski odwiedzili uczniowie ze szkół współpracujących z uczelnią, tj. ze Szkół Podstawowych nr 6, nr 18 oraz nr 22. Łącznie w tym dniu odwiedziło UZ ponad 600 dzieci.

Uczniowie podziwiali sześć adaptacji opowiadających m.in. o wychowaniu dzieci w Atenach oraz w wiekach średnich.

Poznali też szkoły jezuickie i dowiedzieli się m.in. dlaczego rok szkolny rozpoczyna się 1 września oraz skąd pochodzi sześciostopniowa skala ocen. Dowiedzieli się kim był S. Konarski i jaką szkołę założył, a nawet wgłębili się w koncepcję wychowania J. J. Rousseau. Podczas przedstawień studenci dowiedli, że te trudne tematy można przedstawić w sposób zrozumiały i niezwykle ciekawy, czego dowodziły liczne oklaski oraz pełne zaangażowanie dzieci, które często zapraszone były do współuczestnictwa w przedstawieniu, np. mogły wybrać jedno z dwóch zakończeń sztuki. Wychodząc z auli wielu uczniów pytało, kiedy znów będą mogli odwiedzić uniwersytet. Wydaje się więc, że tego typu inicjatywy są potrzebne i być może staną się tradycją Wydziału.

Katarzyna Kochan

...Biblioteka Uniwersytecka

Seminarium Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i Biblioteki Uniwersyteckiej

6-7 grudnia 2007 r. w Uniwersytecie Zielonogórskim odbyło się seminarium na temat: *Korzyści dla przedsiębiorstwa z aktywnego udziału w normalizacji oraz ze stosowania norm*. Seminarium, zorganizowane przez Bibliotekę Uniwersytecką oraz Polski Komitet Normalizacyjny (PKN), było odpowiedzią na zainteresowanie lokalnych przedsiębiorców i środowiska akademickiego problematyką informacji naukowej.

6 grudnia miało miejsce spotkanie przedstawicieli PKN z pracownikami Punktów Informacji Normalizacyjnej z całego kraju, a dzień później – seminarium poświęcone zagadnieniom normalizacji. Efektem była dyskusja dotycząca problemów, z którymi na co dzień borykają się pracownicy PIN-ów. Były to przede wszystkim kwestie prawa autorskiego i kopiowania norm, które wciąż pozostają problemem otwartym. Pracownicy bibliotek uczelnianych i PIN-ów znajdują się pośrodku spraw związanych z prawem autorskim i prawami czytelników: z jednej strony muszą dbać o interesy autorów, a z drugiej – umożliwić czytelnikom szeroki, wolny dostęp do zbiorów. PKN, który jest właścicielem polskich norm i prawo autorskie zezwala na kopiowanie tylko fragmentów norm i tylko do celów naukowych i dydaktycznych. Aby uczynić normy bardziej dostępnymi (wysokie ceny), PKN rozważa możliwość ich sprzedaży studentom na specjalnych warunkach, z dużym rabatem, tak jak praktykuje się to na Łotwie i w Estonii.

7 grudnia na otwartym spotkaniu w ramach seminarium wystąpił prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, dr inż. Tomasz Schweitzer, który w swej prezentacji omówił tematy dotyczące między innymi jednolitego rynku europejskiego, dyrektyw nowego podejścia, a także nowych zasad działania systemu normalizacji polskiej. Ukazał korzyści płynące z aktywnego udziału przedsiębiorstw w procesie normalizacji, które są ewi-

pion
prorektora
ds. nauki
i współpracy
z zagranicą

¹ Słownik Języka Polskiego PWN. R – Z. Red. M. Szymczak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, s. 637.